

Våra plundrade forngrafvar.

Antikvarien vid statens historiska museum dr T. Arne, som i somras vistades här på Gotland för undersökning af ett större grafvält i Endre socken, har för en medarbetare i Sv. Dagbladet omtalat en del beklagliga fakta, som han inhämtat under sin vistelse på ön.

Dr Arne har konstaterat, att det på Gotland existerar en grafplundrarliga, som sedan flera år varit i verksamhet. Tusentals forngrafvar ha nämligen under de senare åren vittjats på stora mängder af fornsaker. Det har varit en fullständig industri, som fortfarande synes pågå, ehuru antagligen i mindre omfattning, sedan två af de värsta förbrytarna, sannolikt organisatörerna af det hela, efter energiska ansträngningar blifvit vederbörligen näpsta.

Vid dr Arnes undersökningar af grafvältet i Endre har det befunnits, att af omkring 500 grafvar de allra flesta blifvit skattade på allt af värde. Plundringen där har pågått en lång följd af år, men det är först för kort tid sedan, som man lyckats komma föröfvarne — eller åtminstone ett par af dem, de från Gotlänningens rättegångsafdelning bekanta bröderna Larsson — på spåren.

Den, som ställde om att dessa båda, de mest durkdrifna grafplundrarna, blefvo åtalade, var arkivarien O. V. Wennersten. De hade tagit grafvältet i Endre till sitt speciella verksamhetsområde och vid utförandet af sitt »arbete» vidtagit alla möjliga försiktighetsåtgärder för att få ostördt utöfva sitt »handverk». Det var, meddelade dr A., förenadt med stora svårigheter att få de båda bröderna fällda; för att få bevisning mot plundrarna måste man vidtala en del personer att nattetid lägga sig i bakhåll för dem för att få dem tagna på bar gärning, och detta lyckades omsider. De blefvo också dömda till böter.

Emellertid hade de dessförinnan hunnit med att skatta nästan alla grafvar därstädes och, såsom man alldeles säkert vet, gjort ett rikt byte, som högst sannolikt sålts till antikvitetshandlare, hvilka sedan i sin tur afyttrat det mesta däraf till utlandet. Bytet torde till största delen ha bestått af bronsföremål — romerska kärl, smycken och spånnen.

Ännu mera omfattande grafplundringar ha förut, omtalade dr Arne slutligen, skett i Stenkyrka socken, där ett vält på 4—5,000 grafvar fullkomligt utplundrats. Att med nuvarande lagstiftning, som härför stadgar blott bötesstraff, kunna sätta en gräns för denna handtering, är tydligen omöjligt, i all synnerhet som uppköparna af godset icke alla kunna ställas till ansvar.